

УДК 811.16..81'255

О. Южакова, канд. філол. наук, доцент,
Одес. нац. академія харчових технологій, Одеса

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДАННЯ ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІННОЇ ЛЕКСИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У статті розглянуто дискусійні питання перекладу певних угруповань технічних термінів з російської мови українською, а також окреслено шляхи їх розв'язання з огляду на автентичність українських номінацій та принцип стабілізації наукової мови.

Ключові слова: термін, еквівалент (відповідник), спільнокореневі похідні номінації, конкурентні моделі словотворення.

Як відомо, за роки незалежності в Україні оприлюднено понад тисячі термінологічних словників, у яких більшою мірою розв'язані проблеми браку і/або дефіциту термінів в різних галузях науки й техніки. Все це свідчить про поступовий розвиток української термінології загалом, проте справа ускладнюється тим, що серед термінознавців і науковців немає єдності з питань термінотворення, тимчасом як «...Україна відчуває особливу потребу у кваліфікованих усних і письмових перекладачах» [1: 148]. З цього приводу становить інтерес «поміrkований» підхід до розв'язування термінологічних проблем, прихильники якого прагнуть виробити оптимальний варіант термінних номінацій з огляду на принцип стабілізації наукової мови, під яким розуміють зрівноважування процесів відновлювання термінного корпусу за словниками 1921–1933 рр., породжування автентичних і запозичування одиниць на позначення нових понять з процесами, спрямованими на зберігання термінів, які вже існують у науковому обігу і яким наразі немає адекватних питомих замінів. Отже, актуальність теми очевидна.

Проте мета нашої статті набагато вужча – висвітлити дискусійні питання, що виникають під час перекладання певних угруповань технічних термінів, зокрема з російської мови українською. Завдання полягають у пошуку шляхів розв'язання перекладацьких проблем, спричинених нечітким означенням термінів у словниках, ігноруванням мовних норм, нехтуванням семантичних явищ, нерозмежуванням спільнокоренових похідних номінацій тощо на сучасному етапі становлення української термінології.

Ілюстрацією непорозумінь унаслідок переформування семного складу можуть слугувати українські терміни *олива* і *масло*. За ВТС СУМ, під *оливою* розуміють, по-перше, «вічнозелену субтропічну рослину родини маслинових...», по-друге, «нижчий гатунок олії, який добувається з плодів цього дерева...», по-третє, «мастило» як «заст.» (застарілу назву) і «рідко» (рідко вживаний у такому значенні), по-четверте, медичне поняття – «підвищення на боковій поверхні довгастого мозку» [2: 840].

Відтак приходимо до потреби перекласти українською мовою російський термін *техническое масло*, відповідниками якого, є *мастило*, що з ремаркою «*техн.*» позначає «жирову речовину для змащування поверхонь тертя механізмів і деталей машин; масло у 3 значенні» [2: 650], та *масло*, що у третьому значенні описано як «жирову речовину, яку видобувають із мінеральних речовин», наприклад, купоросне, мінеральне, нафтове, солякове, трансформаторне [2: 649].

Проте вищевикладене суперечить і поглядам авторів ряду технічних лексикографічних праць, і чинному Держстандарту України (ДСТУ 3437-96 від 01.07.1997 р. [3]). У словниках [4; 5; 6] російській терміносполуці *техническое масло* відповідають еквіваленти: «(*техн.*) олива, мастило» [4: 158]; «олива, *англ.* oil, *нім.* Öl» [5: 234–235]; «олива, мастило» [6: 302]. Російська одиниця *смазка* та її український відповідник *мастило* не спричиняють різнотлумачень: рос. *смазка* означає «мастило; (*процесс*) змащування» [4: 346; 6: 710]; автори словника [5] подають 33 номінації з цим терміном (на взірць «смазка Тимкена – мастило Тімкена» [5: 373]). Словникарі О. Кочерга і Є. Мейнарович [7] під *оливою* розуміють «1. (*mineral*) oil 2. (*плинове мастило*) (*fluid*) lubricant» [7: 870]; під *мастилом* – «1. grease 2. (*мастильний матер'ял*) lubricant, lube 3. (*плинове, оливу*) oil 4. (*пасту*) paste» [7: 635].

Як свідчать факти, наразі семантичний склад номінації *олива*, яка «потіснила» одиниці *масло* та *оля* на позначення мінеральної технічної речовини, відновлено, проте наявність інтегральних сем у структурі лексичного значення термінів *олива* й *мастило* [7: 635, 870] (рос. *технические масло и смазка*) робить прозорими причини частого сплутування цих понять.

Ось, приміром, російську одиницю *маслонасос* передають українською як *мастильна помпа* (*мастильний смок*), *оливопомпа* (*оливосмок*) [4: 185], *мастильна помпа* (*оливосмок*) [6: 360], *олійна помпа* [8], *оливна помпа* [5: 201], *оливова помпа* [7: 1015; 9: 48]). З-поміж українських еквівалентів зафіксовано: 1) одиниці з атрибутивами, вираженими прикметниками (*мастильний, олійний, оливовий* і *оливний*), та з синтаксично стрижневими компонентами-іменниками (*помпа* – термін-інтернаціоналізм, *смok* – питома одиниця); 2) два композити-іменники з опорними компонентами – іменниками, що виступають як самостійні слова (*помпа, смok*), та з першою іменниковою основою (*оливо-*).

Атрибутивний компонент *олійна* у складі терміносполуки *олійна помпа* спотворює значення російського терміноелемента *масло-*(*насос*), бо номінує речовину рослинного, а не мінерального походження [4: 158].

Побіжно зазначимо, що українські композити *оливопомпа* [4: 185], *оливосмок* [4: 185; 6: 302] трапляються лише у двох технічних словниках (із 15, які опрацював автор), причому їх подано в дужках як другорядні. У решті праць російському композиту відповідає українська двочленна терміносполука з атрибутивним компонентом. Отже, російські терміни, створені основоскладанням, не завжди структурно подібні до українських («рос. *высоконапорный вентилятор* – укр. *вентилятор високого тиску*» [9: 56]).

У прикметниках *оливний* і *оливовий* суфікси *-н-* та *-ов-* дають рівнозначні варіанти, проте в термінному плані вони нерівноцінні: суфікс *-ов-* здатний виразити чисту релятивність, а потреба показати відношення такого типу в термінології велика [10: 65], тому *помпа*, радше, *оливова*, ніж *оливна*. До того ж цей елемент словосполучення дає змогу уникнути небажаної омонімії: *оливний* – прикметник від *оливо* – «(*пов'язаний з оливом* – Рв

82) lead, plumbum», *оливний* – «1. (пов'язаний з оливою) oil 2. (на оливній основі) oil-base(d)» [7: 870].

Загалом, на підставі спостережень над термінолексикою в українських технічних (галузевих) і політехнічних словниках встановлено тенденцію у бік збільшення розмаїтості прикметникових форм, що виникла як відповідь «на запит» науковців номінувати нові поняття, семантично розмежовуючи їх від тих, які вже існують у науковому обігу. Такі спільнокореневі прикметники «з невеликими відмінностями у змістовій будові» ([11: 4]) вважають семантично дивергентними, наприклад: *вихідний* і *виходовий*, *вхідний* і *входовий*. Одиниці *виходовий* [12: 211] і *входовий* [12: 171], зафіксовані ще у відомому словнику А. Кримського та С. Єфремова як синоніми номінацій *вихідний* і *вхідний*, наразі доповнено новими значеннями. Порівняймо: *вихідний* – «початковий», «реперний», «первісний», «той, що стосується сировини, матеріялу», «що виходить назовні», «що стосується виходу» (два останні значення подано з ремаркою «див. виходовий») [7: 137]; *виходовий* – «той, що на виході», «випускальний», «про жильнік, дріт», «спрямований ізсередини назовні», «той, що виходить назовні, про потік тощо», «про струмінь, промінь», «(КОМП.) (комп'ютерний термін – примітка О. Ю.) logoff, logout» [7: 137]; *вхідний* – той «що на вході» (з ремаркою «див. входовий»), «той, що входить, про потік тощо» [7: 192]; *входовий* – «пов'язаний зі входом, на вході», «коли йдеться про отвір тощо», «про жильнік, дріт», «початковий», «що входить, надхідний», «про сигнал», «спрямований всередину», «про стан ядра – doorway», «(КОМП.) login, lagon» [7: 192]. Незважаючи на певну асиметрію в ремарках, що, безсумнівно, заважатиме безпомилковому вживанню ословлених понять, констатуємо наявність кількох диференційних сем, які вже «поклали початок» їхній семантичній дивергенції. Мабуть, у цьому випадку йдеться про термінну паронімію, бо наразі існує потреба розрізняти поняття *вхідні документи* і *входові пристрої*.

Крім зазначених питань, з якими має бути обізнаний перекладач, залишається на часі проблема автентичності українського терміна, створеного відповідно до законів українського лексикону, тому не *аміак*, що запозичений транскрибуванням з російської мови, а традиційний *амоніак* [4: 26; 6: 32; 8] чи *амоніак* [7: 19; 8], оскільки буквосполуку *-ia-* у запозиченнях доречно передавати як *-ія-* [7: XIII]; не *вихровий*, а *вихорівий*, бо *вихор* [7: 138; 9]; не *розсіл*, *розсільний*, а *ропá*, *роп'яний* [4: 304; 7: 1193]; не *кристалізувати*, а *кристалувати* [7: 590] (без семантично «порожного» *-із-*), а також не тільки *прикладний*, але й *застосовний*, адже *прикладний* – це той «1. (що його можна прикласти) applicable (до – то) 2. (що його можна вмонтувати) mountable 3. (що його можна застосувати; тж про галузь) див. застосовний» [7: 1051], і *застосовний*: «1. applicable 2. (конкретного призначення) application-specific 3. (придатний) usable, practicable; suitable; feasible 4. (про науку) applied» [7: 398].

Дискусійним в українському термінознавстві є питання про переклад українською мовою російських термінів з компонентами *-образный*, *-видный*, *-подобный* та виразів «*X в виде (типа) Y*», адже їх дослівна інтерпретація (*вихрообразний*, *вихроподібний*, *серцевидний*) часто-густо суперечить законам української мови. Перекладаючи російські одиниці *вихреобразный*, *звездобразный*, *клиновидный* (*клиновидность*), *серцевидный*, *серпообразный*, *смазка в виде (типа) геля* тощо українською мовою, на нашу думку, ввічливо користуватися питомими суфіксами *-уват-*, *-юват-*, *-еват-*, *-а(с)т-* або навіть ви-

разами, що мають відповідне значення, на зразок: *вихруватий* [8] і *вихрюватий* [13: 29]; *зірчастий* [7: 431; 13: 127] і *зірка́тий* [13: 127]; *клинуватий* [4: 129; 13: 154] (*клинчастий*, *клинчастість* [7: 531], але *клинóписне письмо* [13: 154]); *серцеватий* [4: 335], *серцюва-тий* [7: 1223; 13: 447] і *на взір серця* [13: 447]; *серпуватий* [4: 335] і *серпастий* [7: 1223]; *гелювате мастило* [5: 147].

До речі, російські терміни із суфіксом *-ат-(ый)*, *-чат-(ый)* і значенням «у вигляді чого» (*коленчатый*, *пластинчатый*, *ступенчатый*, *трубчатый*) зазвичай перекладають по-українськи, вживаючи суфікс *-част-(ий)*, наприклад, *трубчастий* [4: 392; 5: 560 (*трубчаста центрифуга*); 6: 812; 7: 1399; 9: 84]. Проте російському терміну *ступенчатый* відповідають українські одиниці *ступінчастий*, *східчастий*, *уступовий*, що містять семи «розташовані у вигляді сходів; такі, що мають виступи, приступки» [6: 756]; а також номінація *ступеневий*, семний склад якої має суттєво інші, навіть протилежні мікрозначення: «стадійний», «послідовний щодо виконання певних дій» і «той, що немає нічого спільного зі сходами» (*двоступеневий цикл/компресор* тощо).

Через те що суфікс *-(ч)аст-* в українській мові може порушувати закон милозвучності (хоча критерії тут об'єктивними бути не можуть), на наше переконання, доцільно вживати його варіант *-(ч)ат-* або *-уват-*, що і фіксують словникарі, репрезентуючи іноді два словотвірні варіанти (*колінкуватий* і *колінчатий* [12: 758]; *колінчастий* і *колінчатий* [14: 70], *пластинчастий* і *пластинчатий* [14: 126]). Проте сьогодні найчастіше використовують форму із суфіксом *-(ч)аст-*: *колінчастий* [4: 130; 6: 247; 7: 545; 8], *пластинчастий* [7: 971; 9: 62].

Оскільки російські терміни *пластина* і *пластинка* подано у словниках [4; 6; 8] українською мовою як *пластина*, *пластинка* і *плáтвa* [4: 239; 6: 487], *плáтiвкa* [4: 239; 6: 487], *плáтiвкa* [8], то відрізняються й утворені від них похідники-прикметники: *пластинча(с)тий*, *плáтiвчaстий* [4: 239; 8] і *плáтiвчáстий* [6: 488]. Тут перекладачеві варто орієнтуватися на українські еквіваленти *пластина*, *пластинка*, *пластинча(с)тий* як на форми, відповідні до словотвірної норми й усталені в мовленні фахівців. Номінацію *плáтiвкa* доречно тлумачити як «диск для запису» або «грамофонний диск» («*плáтiвкa (із записом) disk; phonograph record*» [7: 972]) і *плáтiвчaстий* – як «той, що стосується таких дисків»; решта одиниць з різних причин не набула поширення.

«Конкурентні спільнокореневі похідні» [15] на візирець угруповання термінів-іменників з коренем *-пла(с)т-* «сигналізують про певні зони «напруження» в лексиконі» [15] та є найскладнішими під час перекладання. Ілюстрацією цього положення слугує і низка словотвірних варіантів зі спільним коренем *-каж-/-каз-*: *покажчик*, *показ́ник*, *вказі́вник*, *вкáзник* [8]; *ука́зник* [4: 395], *укажчик* [2: 1500]. У праці [7: 997], фіксуючи *покажчик* і *показ́ник*, автори віддають перевагу *показ́никові*, під яким розуміють «1. (у книжці) index 2. (довідник) guide, reference book 3. (бібліографічний) directory 4. (список) list». До речі, за поглядами різних словників, терміни *показ́ник* і *показні́к* частково збігаються у першому значенні та розходяться в решті («показні́к 1. index, factor 2. (степеня, експоненти) exponent 3. (підтвердження) proof» [7: 997]).

Усі зазначені вище терміни мають інтегральну сему «показувати щось або на щось», проте вона по-різному відображена в їхній лексичній структурі, наприклад: *покажчик* – це довідкова книжка або довідковий список до неї і контрольньо-вимірjuвальний прилад; *вказі́вник* – елемент такого приладу; *вказник* (*указник*, *укажчик*) – людина, яка вказує,

що, кому і як робити; *показнік* – наочні дані про результати якоїсь роботи. Щоб уникнути плутанини під час добирання потрібної номінації (тим більше, що *показчик*, *показник* і *вказівник* – полісеманти [2: 1024, 192]), доречно залишити варіант, вживаний широким загалом з певним змістом, тобто *показчик* – у значеннях «використаний у книжках», «довідковий список», «контрольно-вимірвальний прилад». Поряд з цією одиницею, номінуючи «прилад, що фіксує якісь параметри», «індикатор», «стрілку», доцільно впровадити ще один варіант – *показувач* (*показувач рівноваги*, *показувач рівня* [7: 998]), оскільки цей термін мотивований (семантично прозорий), побудований за продуктивною моделлю словотворення (пор.: *нагрівач*, *обмежувач*) і здатний виокремити від решти це технічне поняття.

Непростим випробуванням для перекладача, що творить український науковий текст, залишається вживання українських віддієслівних іменників на позначення незавершеного (дії), завершеного процесу (події) і результату процесу (наслідку), як-от: укр. *навантажування* – *навантаження* – *навантага* – рос. *нагрузка*. Помилки тут трапляються через те, що подібне явище нехарактерне для російської мови, і спричинені використанням однієї форми українського терміна в усіх значеннях. З огляду на це заслуговує на увагу посібник [16: 86–104], у якому здійснено вдалу спробу розмежувати віддієслівні іменники на позначення дії, події і наслідку, а також іменники на позначення явищ і процесів в українській мові.

Одночасно за рамками обговорення перебуває питання з утворення українських твірних дієслів доконаного виду для іменників, похідних від цих дієслів. Зокрема, виникають проблеми під час перекладання російських двовидових дієслів із суфіксом *-ирова-*, які «мають значення як доконаного, так і недоконаного виду» [17: 268]: рос. *адсорбировать*, *барботировать*, *десорбировать*, *кристаллизировать*, *конденсировать* тощо. Цієї проблеми торкаються автори багатьох статей, у тому числі посібника [16: 138–140], та розв'язали її укладачі «Англійсько-українсько-англійського словника наукової мови (Фізика та споріднені науки)» [7], префіксально утворивши форми вищезгаданих дієслів доконаного виду і мотивованих ними іменників: *абсорбувати//заабсорбувати*, *абсорбування//заабсорбування* [7: 2]; *барботувати//збарботувати*, *барботування//збарботування* [7: 51]; *десорбувати//здесорбувати*, *десорбування//здесорбування* [7: 263]; *дроселювати//задроселювати*, *дроселювання//задроселювання* [7: 319] тощо.

Разом з тим, як і має бути, у словнику зафіксовано форми *абсорбція* [7: 2], *барботаж* [7: 51], *десорбція* [7: 263], але ці українські номінації (на відміну від російських еквівалентів: *абсорбция*, *барботаж*, *десорбция*) сучасні термінознавці радять вживати лише на позначення явищ як зовнішніх виявів сутності предметів, процесів [16: 102], однак не процесів – послідовних змінювань станів або явищ, які відбуваються закономірним порядком [2: 1179], позаяк це порушує закони української мови.

Повертаючись до теми опрацювання термінів-дієслів, твірних для віддієслівних термінів-іменників, у словнику [7], варто зауважити як позитивне, що його автори подають в одній статті форми обох видів дієслова або похідних іменників, утворених від цих дієслів. Зразком слугуватимуть численні номінації: *випаровуватися//випаруватися*, *випаровування//випарування* [7: 119]; *випромінювати//випромінити*, *випромінювання//випромінення* [7: 123]; *сепарувати//відсепарувати*, *сепарування//відсепарування* [7: 1218]; *топити//стопити/розтопити*, *топлення//стоплення/розтоплення* [7: 1377] цин-

кувати//поцинкувати, цинкування//поцинкування [7: 1483], вміщені попарно у двох словникових статтях, адже подібне розташування значно полегшує пошук потрібного слова, оскільки реєстрація таких слів у чотирьох і більше статтях дезорієнтує користувача.

До того ж словникарі [7] пропонують «економні» форми дієслів і віддієслівних іменників, на взірць, замість *відводжувати* і *відводжування* подано *відводити*//*відвести* і *відводження*//*відведення* [7: 144], замість *стискувати* і *стискування* наведено *стиска-ти*//*стиснути* і *стискання*// *стиснення* [7: 1300].

Все вищевисловлене свідчить про нові процеси в україномовній термінографії, ширше, «в українській категоризації світу», що потребує знань «словотвірних технік для її оформлення» [15]. Отже, перекладач технічного наукового тексту (з російської мови українською) має розумітися на проблемах українського термінознавства, з-поміж яких ми торкнулися питання про засади добирання слухного зразка на підставі сучасних різноманітних конкурентних моделей словотворення, спричинених процесами семантичної дивергенції та інших семантичних зсувів, а також питання про необхідність відновлювання автохтонних термінів і терміноелементів та процесових віддієслівних іменників із значенням завершеності, мотивованих відповідними дієсловами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Чердниченко Олександр Іванович*. Про мову і переклад : монографія / О.І. Чердниченко. – К. : Либідь, 2007. – 248 с. – ISBN 978-966-06-0478-0.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови : близько 250 000 слів і словосполучень (з дод. і допов.) / авт. проекту, укладач і голов. редактор Вячеслав Тимофійович Бусел ; [уклали : В.Т. Бусел, М.Д. Василега-Дерибас, О.В. Дмитрієв та ін.]. – К., Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с. – ISBN 966-569-013-2.
3. Вікіпедія (Вільна енциклопедія) : 454 891 стаття українською мовою. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до Вікіпедії: <http://uk.wikipedia.org/wiki>
4. *Перхач Володимир*. Російсько-український науково-технічний словник : 30 000 слів / [Володимир Перхач, Богдан Кінаш]. – Львів : Львівська політехніка, 1997. – 456 с. – ISBN 966-553-020-8.
5. *Лебедев Євграф Венедиктович*. Англо-німецько-російсько-український словник з мастильних матеріалів і техніки мащення : понад 4,5 тис. термінів / [Є.В. Лебедев, Ю.Л. Ішук, М.М. Братичак]; за ред. О. Чернигевич. – Львів : Вид-во Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2003. – 568 с. – ISBN 966-553-307-8.
6. *Зубков Микола*. Новий російсько-український політехнічний словник: 100 000 термінів і термінів-словосполучень (довідкове видання) / [Микола Зубков]. – Харків : Гриф, 2005. – 952 с. – ISBN 966-7165-95-7.
7. *Кочерга Ольга*. Англійсько-українсько-англійський словник наукової мови (фізика та споріднені науки) : У 2-х частинах (довідкове видання) / [Ольга Кочерга, Євген Мейнарович]; НАН України; Ін-т теоретичної фізики імені М.М. Боголюбова. – Вінниця : Нова книга, 2010. – Ч. II – українсько-англійська. – XXXIV + 1566 с. – ISBN 978-966-382-244-0. – ISBN 978-966-382-242-6 (серія).
8. *Ганіткевич Марія*. Російсько-український словник з інженерних технологій [Електронний ресурс] / [Марія Ганіткевич, Богдан Кінаш]. – Львів : ЛІГА-ПРЕС, 2004. – 1 елект. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Програма PolyDic, версія 1,0. – Систем. вимоги :

Pentium-133 MNz, TrueColor videomode; пам'ять 16 MB ; вільне місце на твердому диску 40 MB ; Windows 98SE/ME/2000/XP. – Термінографічна серія *СловоСвіт* № 9. – ISBN 966-8293-68-1.

9. *Шнерх Сергій Станіславович*. П'ятимовний словник інсталяційних термінів : близько 6300 слів / за ред. Б. Рицаря, Б. Дениса, О. Мацієвської та Р. Мисака ; [уклав С. С. Шнерх]. – Львів : ЕКОінфом, ПП Денис, 2007. – 269 с. – Термінографічна серія *СловоСвіт* № 11. – ISBN 966-8628-00-4.

10. *Толикина Е.Н.* Некоторые лингвистические проблемы изучения термина / Е.Н. Толикина // Некоторые лингвистические проблемы изучения термина: материалы совещания, проведённого Академией наук СССР (Ленинград, 30 мая – 2 июня 1967 г.). – М. : Наука, 1970. – С. 53–67.

11. *Карпіловська Євгенія*. Семантична дивергенція українських термінотворчих моделей у природничих науках / Євгенія Карпіловська, Ольга Кочерга, Євген Мейнарович // Вісник : Проблеми української термінології. – Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2006. – № 559. – С. 3–6.

12. *Кримський Агатангел*. Російсько-український словник [Електронний ресурс] / За ред. Агатангела Кримського та Сергія Єфремова. – К.: Держ. вид-во України – УАН, 1924–1933. – Т. 1–3. – Електронну версію підготували: Андрій Рисін, Олександр Телемко. – К. : К. І. С., 2007. – 2550 с. – 17 MB ; формат PDF. – Режим доступу до словн. <http://www.r2u.org.ua>

13. *Караванський Святослав*. Російсько-український словник складної лексики : 40 000 перекладів слів, граматичних форм та ідіом (довідкове видання) / [Святослав Караванський]. – [Вид 2-ге, доп. і випр.]. – Львів : БаК, 2006. – XIV + 562 с. – ISBN 966-7065-60-X.

14. *Григоренко Ярослав Михайлович*. Російсько-український словник з механіки / [Я.М. Григоренко, Н.М. Биховець, О.М. Биховець]. – К. : Либідь, 1995. – 216 с. – ISBN 5-325-00522-7.

15. *Карпіловська Євгенія Анатоліївна*. Функціональний потенціал конкурентних моделей словотворення / Євгенія Анатоліївна Карпіловська // Функціональні аспекти словаутварення: доповідь. Матеріали ІХ Міжнародної наукової конференції «Функціональні аспекти словотворення» Комісії зі слов'янського словотворення при Міжнародному комітеті славистів (Мінськ, 9-14 жовтня 2006 р.). – Мінськ, 2006. – С. 92–101. – Режим доступу до збірника: <http://mova.dn.ua>

16. Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень / за ред. М.Д. Гінзбурга ; [уклали : М.Д. Гінзбург, І.О. Требульова, С.Д. Левіна, І.М. Корніловська]. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К. : «Фірма «ІНКОС», Центр навчальної літератури, 2007. – 672 с. – ISBN 966-8347-50-1.

17. *Белоусов Валерій Николаевич*. Краткая русская грамматика : учебное издание / под. ред. Н.Ю. Шведовой и В.В. Лопатина ; [составили : Валерій Николаевич Белоусов, Ирина Ильинична Ковтунова, Ирина Николаевна Кручинина [и др.]. – М. : Русский язык, 1989. – 639 с. – ISBN 5-200-00726-7.

Стаття надійшла до редакції 13.06.13

Южакова Е., канд. филол. наук, доцент,
Одес. нац. академия пищевых технологий, Одесса

ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА ТЕХНИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

В статье рассмотрены дискуссионные вопросы перевода определённых групп технических терминов с русского языка на украинский, а также обозначены пути их решения с учётом аутентичности украинских номинаций и принципа стабилизации языка науки.

Ключевые слова: термин, эквивалент, производные однокоренные номинации, конкурентные модели словообразования.

Yuzhakova O., PhD, Associate Professor,
Odessa National Academy of Food Technologies, Odessa

THE PRESENT-DAY TECHNICAL TERMINOLOGICAL VOCABULARY TRANSLATION PROBLEMS

The article considers the disputable issues that occur when translating certain groups of technical terms from Russian into Ukrainian as well as outlines the ways to resolve those issues based on authenticity of Ukrainian nominations and the principle of scientific speech stabilization.

Key words: term, equivalent, derivative paronymous terms, competitive word-formation models.

УДК 81`25

О. Чурута, аспирантка,
Университет им. Марии Кюри-Склодовской, Люблин, Польша

ПРЕДПЕРЕВОДЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПОЛИКУЛЬТУРНОГО ТЕКСТА¹

Статья посвящена рассмотрению понятия поликультурности и поликультурного текста. Кроме того, осуществляется попытка проведения предпереводческого анализа поликультурного художественного текста с целью определения его основных переводческих доминант, задач, возможных трудностей и путей их решения при переводе.

Ключевые слова: поликультурность, поликультурный текст, предпереводческий анализ, переводческая доминанта.

¹ Публикация данной статьи профинансирована Университетом им. Марии-Кюри Склодовской в Люблине в рамках полученного гранта от Гуманитарного факультета. – Druk publikacji został sfinansowany przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w ramach grantu Wydziału Humanistycznego.

© О. Чурута, 2013